

és egyben a legreálisabb hármójuk közül. Follain költészete kevésbé humanizált tárgyi világot, kevésbé racionális versstruktúrát mutat, mint költőtársaié. Naturalisztikus tárgyraírói mögött azonban van egy realista törekvés, logikai buktatóin túl megvan a magasabb értelem iránti szándék. Eltárgyasult, groteszk világban keresi a rendet, az értelmetlenségben az értelmet. Ezt a groteszkséget tehát nem valami elrugaszzkodott költői fantázia alkotta, hanem a költő közvetlen életkörülményeit alkotó valóság, amelynek tudatos és makacs megfigyelője, rögzítője.

Vádolható-e pesszimizmussal az, aki az ilyen valóságot gyakran nyomasztóan tragikus színezetben vagy éppen tömör tragédiaként rögzíti? Az igazi pesszimizmus az lenne, ha közönyt, meglegedettséget, belenyugvást sugallna, viszont azt teszi a legkevésbé; van ezekben a versekben valami idegesítő, nyugtalanító, sőt nemegyszer meghökkentő is. Borúlátása inkább abban áll, hogy eléggé elvont távlatot nyújt — de kétségtelenül kivethető ez a távlat és a jövő felé mutat, mint például a *Földi egyensúly* befejező sorai is tanúsítják.

Follain tisztában van azzal, hogy a költészet értéke nem a művészi kép méreteitől vagy az ismeretek halmazától, hanem azok pontosságától, alaposságától és mélységétől függ. Talán ezért való szinte mindegyik verse ugyanabból az anyagból, és ezért tölti majdnem minden szabad idejét a költő újra- és újratanulmányozott szülőfalujában, a normandiai Canisyben. (1903-ban született értelmiségi szülőktől. Alapos iskolai tanulmányokat végzett, jól megtanult angolul, és mint jogász fényes pályát futott be, a párizsi törvényszék egyik legkiválóbb bírójaként. De otthagyta az igazságszolgáltatást a költészetért, amellyel nyilvánosan 24 éves korában jegyezte el magát. Első kötetét azonban csak 30 éves korában nyomtatta ki, felelősségtudata és lelkiismerete jótékonyan késleltette a költői termést az érlelődés befejezéséig.)

Mint nyugat-franciaországi költőt, gyakran a rochefort-i költői csoportosulással kapcsolatban is szokták emlegetni, Rousselot, Manoll, Fombeure, Cadou, Becker és társaik mellett. Arról a tájról származik ő is, amely tehát Európa legnépesebb területei közé tartozik. Humanizált vidék ez látszólag, sőt még a természet arca is ezt bizonyítja, viszont a költő mélyebbre lát: tudja, hogy ez a fajta humanizálási folyamat nemcsak a tárgyi világ emberiesedését, de az ember eltárgyasodását is szükségszerűen maga után vonja. Éppen ezért tragikus vagy gúnyosan pesszimista Follain költészete. Versei az eltárgyasodást ábrázolják ugyan, de a költő sosem tárgyasodott el. A személytelen formán túl pedig azt érezzük, hogy az értelem és az objektivitás a költő legszemélyesebb ügyei közé tartozik.

JEAN FOLLAIN

Tájkép erdőszéli ösvényekkel

(Paysage des sentiers de lisière)

*Megesik, hogy szinte hallod,
amint egy női cipő koppanása
lerögzítődik egyből az ibolyás ösvényen,
egy kutya fatányérja mellett,
nagyon halvány szürkületkor,
miközben orgonaszóként árad a csend.
Ekkor az ifjú,
szurtos kollégiumokból jöve,
mentától remegő orrcimpával
megérzi a fagyos nyárfák alatt
sétáló asszony illatát.*

A falvak minden csillogása
városok gyémántjában újra fénylik.
Egy titkos világegyetemben
térdére terített szövettel,
amelyre szemét rászegezte,
egy lány a szerelem prédájaként
remegő ujjbegyébe szúrja tüjét,
egy illatozó virágcsokor mellett.

Földi egyensúly

(L'Équilibre terrestre)

A kohóból felszáll a végső szikra
nagy unalmukban
pihennek a tárgyak
s az összes porszemek
melyek a légben kavarogtak
s elnémítottak hangokat
vagy szemeket lecsukattak
a tárgyakra rakódnak
amíg egy úton
egy fekete-piros
pillangó holtteste
szétfoszlik magában
a levetett ruhák
elvesztik langyosságukat
és a gyermekkezek
melyek növése eztán következnek
az évek hosszú során át
játékukkal gyűrják a földet.

A tükör

(La Glace)

Miután felment
a komor tölgyfalépcsőn
egyből megállott a tükör előtt
melynek keretét szű rágta
szűzies felsőtestét nézi benne
lángba borulnak az összes mezők
és szelíden közeledik lábához
dörgölődni egy háziállat
mintha csak emlékeztetné
az állati létre
amely egy nagylány testében is
ott rejtőzik.

Szerencsés megérkezés

(Bienvenue)

A kizöldült tanyán
egy verőfényes napon
várják az idegen férfit.
Finom fekete posztóruhában
magas kalappal a fején

rögtön benyomja a kertajtót
és így szól megjöttem barátok.
A szamár mely a kék bogáncsot rágja
a sötét szőrű kanca
a dísző mely a savót issza
a kutya melynek homlokán csillag van
s a macska mely a viharokat érzi
épp olyanok előtte
mint a kezdetleges ókorban.

Hazatérés

(Le Retour)

Belép egy kislány az apját keresi
a borkereskedőnél
az káromkodik de végül követi
a gondos hajfonatú halvány árnyat
akí elől megy
vissza-vissza fordítva fejét
hogy meggyőződjék követi-e
merev blúzában ez az ittas ember
akire mosolyog a felesége
mint egy árnyékba öltözött mellszobor

A mezők kétértelműsége

(Ambiquité des campagnes)

Nyárfák méhviassza
öreg fakérgék
kései virágok nyílása
vörösfenyők veritéke
árkok állóvizei
milyen rokonságban vagytok
élőkkel és holtakkal!
Egy kéz egy kezet irányít
hogy megszakadjon egy nő hangja
ez a visszhangzó szerelem.
Egy paraszt elment nagy tanulmányútra
hogy a szomszéd földjén
leszedje majd Erisz almáját.

Tóth István fordításai